

PATVIRTINTA
Valstybinio mokslinių tyrimų
instituto Gamtos tyrimų centro
Mokslo tarybos 2023 m. gruodžio
18 d. posėdžio nutarimu
Nr. GTC-MT-3/31

VALSTYBINIO MOKSLINIŲ TYRIMŲ INSTITUTO GAMTOS TYRIMŲ CENTRO MOKSLO DARBUOTOJŲ PAREIGYBIŲ KVALIFIKACINIŲ REIKALAVIMŲ APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybinio mokslinių tyrimų instituto Gamtos tyrimų centro (toliau – Centras) mokslo darbuotojų pareigybių kvalifikacinių reikalavimų aprašas (toliau – Aprašas) nustato kvalifikacinius reikalavimus, keliamus pretendents, viešojo konkurso būdu siekiantiems užimti mokslo darbuotojo pareigas institucijoje ar atestuojamiems šioms pareigoms per eilinę ar neeilinę atestaciją. Dokumentas parengtas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu, Lietuvos mokslo tarybos pirmininko 2023 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. V-352, patvirtintu Mokslo ir studijų institucijų tyrėjų karjeros pakopų privalomų kompetencijų aprašu, Centro įstatais.

2. Vykdamas viešąjį konkursą ar atestaciją mokslo darbuotojo pareigoms užimti Centre, pretendento indėlis į jo atstovaujamą mokslo kryptį vertinamas pagal šiuos svarbiausius kriterijus:

2.1. tarptautinių straipsnių skelbimą ir mokslinių monografijų, vadovų (originalių mokslinių floros, faunos ir buveinių pažinimo vadovų) ir iš originalių kartografinių kūrinių sudarytų atlasų publikavimą;

2.2. išradybinę veiklą – patentų paraiškas ar licencines sutartis, užregistruotas Europos patentų tarnyboje (EPO), Jungtinių Amerikos Valstijų patentų ir prekių ženklų tarnyboje (USPTO) arba Japonijos patentų tarnyboje;

2.3. mokslui naujų organizmų ir mikroorganizmų rūšių atradimą, augalų ir gyvūnų veislių bei ląstelių linijų sukūrimą;

2.4. tarptautinių ir nacionalinių mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros (toliau – MTEP) bei tarptautinių ir nacionalinių mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų (toliau – MTEPI) bei sklaidos veiklų projektų paraiškų ruošimą ir teikimą, gautą finansinę paramą juos vykdyti ir finansuojamų projektų vykdymą;

2.5. dalyvavimą rengiant mokslininkus (vadovavimą doktorantui ar podoktorantūros stažuotojui; doktorantūros komiteto patvirtintą doktorantų konsultavimo veiklą; dalyvavimą doktorantūros procese);

2.6. mokslo rezultatų sklaidą ir mokslo populiarinimo veiklą bei kitus šalies ūkio, kultūros ir visuomenės raidai svarbius darbus.

3. Tyrėjų karjerą sudaro šios pakopos:

3.1. pirmaujantysis tyrėjas – savarankiškas mokslininkas, pirmaujantis savo tyrimų ar mokslo srityje;

3.2. pripažintas tyrėjas – mokslininkas, pasiekęs mokslinės veiklos savarankiškumo lygį;

3.3. patvirtintas tyrėjas – mokslininkas, kurio mokslinė veikla nėra visiškai savarankiška;

3.4. pradedantysis tyrėjas – magistro kvalifikacinį laipsnį ar jam lygiavertę aukštojo mokslo kvalifikaciją turintis asmuo, vykdamasis mokslinę veiklą, vadovaujant pripažintam arba pirmaujančiam tyrėjui.

4. Tyrėjai gali eiti šias mokslo darbuotojų pareigas:

4.1. vyriausiojo mokslo darbuotojo pareigas gali eiti pirmaujantysis tyrėjas;

4.2. vyresniojo mokslo darbuotojo pareigas gali eiti tyrėjas, esantis ne žemesnės pakopos kaip pripažintas tyrėjas;

4.3. mokslo darbuotojo pareigas gali eiti tyrėjas, esantis ne žemesnės pakopos kaip patvirtintas tyrėjas;

4.4. mokslininko stažuotojo pareigas gali eiti tyrėjas, esantis ne žemesnės pakopos kaip patvirtintas tyrėjas;

4.5. jaunesniojo mokslo darbuotojo pareigas gali eiti pradedantysis tyrėjas.

5. Intelektinės nuosavybės objektai be Centro prieskyros yra neįskaitomi juos sukūrusiems asmenims, atestuojamiems mokslo darbuotojo pareigoms eiti, išskyrus tuos atvejus, kai jie priskiriami institucijai be tokios prieskyros.

6. Pagrindinės aprašo sąvokos ir santrumpos:

6.1. **tarptautinio lygio mokslinis straipsnis gamtos, medicinos, technologijos ir žemės ūkio mokslų srityse** – straipsnis, paskelbtas mokslo žurnale, kuris *Clarivate Analytics Web of Science* (toliau – WoS) duomenų bazėje paskelbimo metu buvo atitinkamos žurnalų grupės pirmajame, antrajame ar trečiajame kvartilyje (Q1–Q3), arba straipsnis, paskelbtas ketvirtojo kvartilio (Q4) mokslo žurnale ir turintis WoS duomenų bazėje ne mažiau kaip tris citavimus (neįskaitant savicitavimų) (toliau – Tarptautinis straipsnis);

6.2. **tarptautiniu mastu pripažinta mokslo leidykla (leidėjas)** – leidykla (leidėjas), nuolat leidžianti ir tarptautiniu mastu platinanti daugelio šalių mokslininkų mokslo (kultūros, profesinius) darbus, periodinius ir tęstinius mokslo leidinius, teikianti informaciją apie leidyklos pobūdį ir tarptautinį pripažinimą internetu (toliau – Leidykla);

6.3. **patento ar technologijos licencinė sutartis** yra patento pareiškėjo, patento ar technologijos savininko suteikta teisė kitam asmeniui išimtinė ar neišimtinė licencija naudoti išradimą tam tikros (-ų) valstybės (-ių) teritorijoje arba tam tikroje jos (jų) dalyje (toliau – Licencinė sutartis);

6.4. **naujos mokslui organizmų rūšys** – mokslui naujos organizmų rūšys, kurių tipinis egzempliorius (standartas) yra nurodytoje mokslinėje kolekcijoje, o informacija apie naują mokslui organizmų rūšį paskelbta tarptautiniame organizmų grupės kataloge (toliau – Naujos rūšys);

6.5. **tarptautinis mokslo renginys** – tarptautinės tyrėjų grupės organizuotas mokslo renginys (konferencija, seminaras), vykstantis tiesiogiai ar nuotoliniu būdu (toliau – Mokslo renginys);

6.6. **pagrindinis straipsnio autorius** – mokslininkas, kurio pavardė nurodyta pirma ar paskutinė autorių eilėje arba įvardyta kaip kontaktinio autoriaus pavardė (toliau – Pagrindinis autorius);

6.7. **dalyvavimas doktorantūros ar podoktorantūros procese** – vadovavimas doktorantams ir podoktorantūros stažuotojams ir (ar) doktorantų konsultavimas (konsultantas turi būti patvirtintas doktorantūros komiteto) ir (ar) doktorantūros komiteto narių veikla ir (ar) dalyvavimas gynimo taryboje (toliau – Dalyvavimas doktorantūros procese);

6.8. **MTEP** – moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra bei sklaidos veiklos;

6.9. **MTEPI** – mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų bei sklaidos veiklos;

6.10. **tarptautinis mokslo projektas** – tarptautinių konkursinių programų lėšomis finansuojamas projektas (toliau – Tarptautinis projektas);

6.11. **parengta projekto paraiška** – mokslininko, įvardyto būsimo projekto vadovu, koordinuota projekto paraiška, pateikta finansuojančiai institucijai (toliau – Projekto paraiška);

6.12. **autoriaus prieskyra** – mokslo darbe nurodyta autoriaus sąsaja su institucija (toliau – Prieskyra).

II SKYRIUS KVALIFIKACINIAI REIKALAVIMAI

7. Pretendentai į mokslo darbuotojų pareigas vertinami, atsižvelgiant į šias kompetencijų grupes:

7.1. MTEP veiklų vykdymas;

7.2. MTEP organizavimas;

7.3. MTEP rezultatų sklaida ir jų poveikio numatymas;

7.4. MTEPI ekspertinis vertinimas.

8. Į vyriausiojo mokslo darbuotojo pareigas pretenduojantis tyrėjas privalo turėti šias kompetencijas, kurias įrodo įvardytos veiklos ir jų rezultatai:

8.1. MTEP veiklų vykdymas

8.1.1. savo moksliniais rezultatais geba reikšmingai prisidėti prie mokslinių tyrimų tematikos arba net kelių tematikų raidos nacionaliniu ir (ar) tarptautiniu lygmeniu, tyrimų rezultatus skelbdamas tarptautiniuose straipsniuose, atspausdintuose Q1 ir (ar) Q2 reitingo žurnaluose, ir būdamas jų pagrindiniu autoriumi;

8.1.2. turi akademinę reputaciją, grįstą tarptautiniu lygiu pripažintais savo tyrimų tematikos mokslinių tyrimų rezultatais (tarptautinių straipsnių, kurie yra cituojami tarptautinėje mokslo spaudoje, publikavimas ir narystė tarptautinėse mokslinėse organizacijose ir (ar) suteiktas garbės daktaro vardas ir (ar) apdovanojimas tarptautinio ir (ar) nacionalinio lygio premija arba tarptautinės ir (ar) nacionalinės organizacijos garbės vardo suteikimas);

8.1.3. geba įvertinti (suvokti) savo tyrimų rezultatus ir jų taikymo galimybes kultūriniame, socialiniame, ekonominiame kontekste, vykdydamas mokslo populiarinimo veiklas (publikacijos populiarioje spaudoje, mokslinių tyrimų rezultatų pristatymas per visuomenės informavimo priemones ir kt.);

8.2. MTEP organizavimas

8.2.1. geba vadovauti, rengiant ir įgyvendinant tarptautinį projektą (buvo pagrindinis projekto koordinatorius, koordinatorius-partneris, projekto vadovas šalyje) ir (ar) Centro vykdomą mokslinių tyrimų programą;

8.2.2. geba rengti mokslininkus, ir vadovavo bent vienai apgintai mokslo daktaro disertacijai ar sėkmingai įvykdytai podoktorantūros stažuotei;

8.3. MTEP rezultatų sklaidos ir jų poveikio numatymas

8.3.1. geba paskelbti mokslinių tyrimų rezultatus tarptautiniuose straipsniuose savarankiškai ar kaip pagrindinis autorius ir po daktaro laipsnio suteikimo paskelbti ne mažiau kaip penkiolika tarptautinių straipsnių (iš jų penkis tarptautinius straipsnius per paskutinių penkerių metų laikotarpį, tarp jų ne mažiau kaip keturis straipsnius žurnaluose, kurių reitingas Q1 arba Q2, o pastaruosius penkerius metus dirbę Centre paskelbė šiuos tarptautinius straipsnius su Centro prieskyra).

8.3.2. geba pristatyti savo mokslinių tyrimų rezultatus kaip kviestinis pranešėjas mokslo renginyje ir (ar) buvo mokslo renginio mokslinio komiteto narys;

8.3.3. geba sukurti didelio poveikio MTEP ir (ar) MTEPI darbus, publikuodamas tarptautinius straipsnius, cituojamus Q1 ir (ar) Q2 reitingo žurnaluose, ir (ar) pritraukdamas reikšmingus MTEP ir

(ar) MTEPI projektus (užsakomieji darbai, teisės aktų projektai, pateiktos patentinės paraiškos ir pan.).

8.4. MTEPI ekspertinis vertinimas

8.4.1. buvo (yra) tarptautinių projektų arba programų ir (ar) nacionalinių mokslo projektų arba programų ekspertas;

8.4.2. geba inicijuoti ar yra kviečiamas arba deleguojamas rengti ekspertines išvadas, rekomendacijas, vertinimą ar kitus lygiaverčius dokumentus dėl viešojo ir (ar) privataus sektorių raidos.

9. Vyriausiojo mokslo darbuotojo pareigas einantis mokslininkas gali būti atestuotas už penkerių metų kadenciją, jei per ją:

9.1. paskelbė ne mažiau kaip penkis tarptautinius straipsnius, tarp jų ne mažiau kaip keturis žurnaluose, kurių reitingas Q1 arba Q2, ir bent vieną jų – kaip pagrindinis straipsnio autorius;

9.2. vadovavo doktorantui ar podoktorantūros stažuotojui;

9.3. parengė bent vieną tarptautinio projekto paraišką;

9.4. papildomai vykdė bent po vieną veiklą iš 8.1, 8.3 ir 8.4 papunkčiuose nurodytų kompetencijų grupių.

10. Į vyresniojo mokslo darbuotojo pareigas pretenduojantis tyrėjas privalo turėti šias kompetencijas, kurias įrodo nurodytos veiklos ir jų rezultatai:

10.1. MTEP veiklų vykdymas

10.1.1. savo moksliniais rezultatais geba prisidėti prie mokslinių tyrimų tematikos raidos nacionaliniu ir (ar) tarptautiniu lygmeniu, publikuodamas tarptautinius straipsnius žurnaluose, kurių reitingas Q1 arba Q2;

10.1.2. turi akademinę reputaciją, grįstą tarptautiniu ir (ar) nacionaliniu lygiu pripažintais savo tyrimų tematikos mokslinių tyrimų rezultatais, kurie patvirtinami tarptautinių straipsnių publikavimu ir autoriaus darbų citavimu tokiuose straipsniuose, naryste tarptautinėse ir (ar) nacionalinėse mokslinėse organizacijose ir (ar) premijos, garbės ar kiti apdovanojimai teikiami už mokslinę veiklą;

10.1.3. geba įvertinti (suvokti) savo tyrimų rezultatus ir jų taikymo galimybes kultūriniame, socialiniame, ekonominiame kontekste, vykdydamas mokslo populiarinimo veiklas (publikacijos populiarioje spaudoje, mokslinių tyrimų rezultatų pristatymas per visuomenės informavimo priemones ir kt.);

10.2. MTEP organizavimas

10.2.1. rengė ir (ar) dalyvavo, vykdant MTEP ir (ar) MTEPI projektą ir (ar) institucijos vykdomą programą;

10.2.2. geba būti mažesnės mokslo grupės lyderiu arba kitaip demonstruoti lyderystę, vadovaudamas MTEP ir (ar) MTEPI projekto paraiškos ruošimui ir (ar) jo vykdymui arba vadovaudamas tyrėjų grupės (tematinės tyrėjų grupės, mokslo renginio organizaciniam komitetui ir kt.) vykdomai veiklai;

10.2.3. ugdo pradedančiuosius tyrėjus, dalyvaudamas doktorantūros procese ir (ar) vadovaudamas konkurso būdu finansuojamai studentų praktikai;

10.3. MTEP rezultatų sklaidos ir jų poveikio numatymas

10.3.1. geba paskelbti mokslinių tyrimų rezultatus tarptautinio lygio mokslo publikacijose – ne mažiau kaip septynis tarptautinius straipsnius (iš jų tris tarptautinius straipsnius per paskutinių penkerių darbo metų laikotarpį, tarp jų ne mažiau kaip du straipsnius žurnaluose, kurių reitingas Q1 arba Q2, o pastaruosius penkerius metus dirbė Centre paskelbė juos su Centro prieskyra);

10.3.2. geba pristatyti savo tyrimų rezultatus mokslo renginiuose (tarptautinėse mokslo konferencijose, seminaruose) ir (ar) būti tokių renginių organizacinių ar mokslinių komitetų narys;

10.3.3. geba sukurti svarbių MTEP ir (ar) MTEPI darbų, būdamas bendraautoris straipsnių, cituojamų aukšto lygio tarptautiniuose leidiniuose (Q1 ar Q2 reitingo žurnaluose) ir (ar) vykdydamas reikšmingus MTEP ir (ar) MTEPI projektus (patentų paraiškų rengimas, užsakomieji darbai, teisės aktų projektai ir pan.).

10.4. MTEPI ekspertinis vertinimas

10.4.1. dalyvavo tarptautinių ir (ar) nacionalinių programų ir (ar) projektų ekspertiniame vertinime;

10.4.2. dalyvavo rengiant ekspertinę išvadą (siūlymus, vertinimus, nuomones ir pan.) arba rekomendaciją viešojo ir (ar) privataus sektoriaus subjektams.

11. Vyresniojo mokslo darbuotojo pareigas einantis mokslininkas gali būti atestuotas už penkerių metų kadenciją, jei per ją:

11.1. paskelbė ne mažiau kaip tris tarptautinius straipsnius su Centro prieskyra, tarp jų ne mažiau kaip du straipsnius žurnaluose, kurių reitingas Q1 arba Q2;

11.2. dalyvavo doktorantūros procese;

11.3. parengė bent vieną MTEPI projekto paraišką;

11.4. papildomai vykdė bent po vieną veiklą iš 10.1, 10.3 ir 10.4 papunkčiuose nurodytų kompetencijų grupių.

12. Į mokslo darbuotojo ir mokslininko stažuotojo pareigas pretenduojantis tyrėjas privalo turėti šias kompetencijas, kurias įrodo nurodytos veiklos ir jų rezultatai:

12.1. MTEP veiklų vykdymas

12.1.1. dirbdamas tyrėjų grupėse ar konsultuodamasis su kitais tyrėjais, geba atlikti mokslinius tyrimus ir suvokti gautų rezultatų poveikį, taip prisidėdamas prie MTEP ir MTEPI vykdymo bei žinių plėtros (tarptautinių straipsnių bendraautoris);

12.1.2. geba įvertinti (suvokti) savo tyrimų rezultatus ir jų taikymo galimybes kultūriniame, socialiniame, ekonominiame kontekste, vykdydamas mokslo populiarinimo veiklas (bendradarbiaudamas rengiant publikacijas populiarioje spaudoje ir (ar) dalyvaudamas pristatant mokslinių tyrimų rezultatus per visuomenės informavimo priemones ir kt.);

12.2. MTEP organizavimas

12.2.1 dalyvauja rengiant ar vykdant MTEP ar MTEPI projektą ar institucijos vykdomą ilgalaikę institucinę mokslinių tyrimų programą;

12.2.2 geba bendradarbiauti su kitais tyrėjais ir dirbti tyrėjų grupėse, dalyvaudamas bendrose su kitais tyrėjais veiklose (organizuojant studijų procesą, vadovaujant studentų praktikai ir (ar) baigiamajam darbui, dirbant konferencijų ar seminarų organizaciniame komitete ir pan.);

12.3. MTEP rezultatų sklaidos ir jų poveikio numatymas

12.3.1. paskelbė ne mažiau kaip tris tarptautinius straipsnius (iš jų du tarptautinius straipsnius per paskutinių penkerių darbo metų laikotarpį, tarp jų vieną tarptautinį straipsnį žurnale, kurio reitingas Q1 arba Q2, o pastaruosius penkerius metus dirbę Centre paskelbė šį straipsnį su Centro prieskyra);

12.3.2. dalyvavo nacionaliniame ir (ar) tarptautiniame mokslo renginyje, kuriame pristatė pranešimą;

12.4. MTEPI ekspertinio vertinimo

12.4.1. geba dalyvauti mokslinių tyrimų teminiuose tinkluose ir (ar) mokslinėse draugijose, recenzentų ir (ar) ekspertinėse grupėse, būdamas nacionalinio ir (ar) tarptautinio mokslinių tyrimų teminio tinklo ir (ar) mokslo organizacijos ir (ar) draugijos narys, recenzentas ir (ar) ekspertinės grupės narys.

13. Mokslo darbuotojo pareigas einantis mokslininkas gali būti atestuotas už penkerių metų kadenciją, jei per ją:

13.1. paskelbė ne mažiau kaip du tarptautinius straipsnius su Centro prieskyra, tarp jų vieną straipsnį žurnale, kurio reitingas Q1 arba Q2;

13.2. papildomai vykdė bent po vieną veiklą iš 12.1–12.4 papunkčiuose nurodytų skirtingų kompetencijų grupių.

14. Pradedantysis tyrėjas, siekiantis eiti jaunesniojo mokslo darbuotojo pareigas, privalo turėti šias kompetencijas, kurias pagrindžia nurodytos veiklos ir jų rezultatai:

14.1. MTEP veiklų vykdymas

14.1.1. vadovaujant ar padedant pripažintam ir (ar) pirmaujančiam tyrėjui atlikti mokslinius tyrimus (kaupiti, sisteminti, teikti mokslinius duomenis), pretendentas turi pateikti pripažinto ar pirmaujančiojo srities mokslininko rekomendaciją, liudijančią išvardytas kvalifikacijas;

14.2. MTEP organizavimas

14.2.1. pretendentas dalyvavo realizuojant MTEPI projektą ir (ar) vykdė savanorystės veiklas ir (ar) dalyvavo mokslo sklaidos projektuose ir (ar) institucijos vykdomose mokslo programose;

14.3. MTEP rezultatų sklaidos ir jų poveikio numatymas

14.3.1. gebėjimą pristatyti savo mokslinių tyrimų rezultatus pretendentas įrodo, paskelbdamas vieną publikaciją recenzuojamame mokslo leidinyje ir (ar) pristatydamas savo tyrimų rezultatus mokslinėje konferencijoje ar seminare ir (ar) publikuodamas mokslo populiarinamąjį straipsnį (publikaciją mokslo populiarinimo spaudoje ar visuomenės informavimo priemonėse ir kt.).

III SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15. Tarptautiniu mastu pripažintoje mokslo leidykloje išleista monografija (autorius indėlis – ne mažesnis kaip keturi autoriai lankai) prilyginama trimis tarptautiniams straipsniams; monografijos skyrius arba monografijos dalis prilyginama vienam tarptautiniam straipsniui. Tarptautiniuose registruose (ES, JAV, Japonijoje ar kitose išsivysčiusiose šalyse) registruotos keturios naujos mokslui organizmų rūšys ir (ar) veislės ir (ar) ląstelių linijos ir (ar) mikroorganizmų kamienai prilyginami vienam tarptautiniam straipsniui.

16. Kvalifikaciniai reikalavimai vyriausiojo mokslo darbuotojo, vyresniojo mokslo darbuotojo, mokslo darbuotojo, jaunesniojo mokslo darbuotojo pareigoms užimti įsigalioja ir pradedami taikyti nuo 2024 m. sausio 1 d.

17. Vykdam pirmąją vyriausiojo mokslo darbuotojo, vyresniojo mokslo darbuotojo, mokslo darbuotojo, priimto iki 2024 m. sausio 1 d., atestaciją, taikomi kvalifikaciniai reikalavimai, reglamentuoti Centro Mokslo tarybos nutarimu priimtame Valstybinio mokslinių tyrimų instituto Gamtos tyrimų centro mokslo darbuotojų pareigybių kvalifikacinių reikalavimų apraše (2021-05-26, GTC-MT-3/10).